

SEKSEN ALTIDAYIZ

Aruz ve hece ölçüleri ile yazılmış şiirler

Mehmet Fatih Baki

17 Temmuz 2013
Florida - USA

Mehmet Fatin Baki
32453 Lakeshore Dr.
Tavares, Fl 32778 - ABD

Telefon numarası: (352) 343-7444

E-mail: director@cottage-education.org
Home page: www.cottage-education.org

SEKSEN ALTIDAYIZ

Aruz ve hece ölçüleri ile yazılmış şiirler

Mehmet Fatih Baki

17 Temmuz 2013

Florida - USA

Öğrencilerime armağan ediyorum.

Fatin

Mehmet Fatin Baki
32453 Lakeshore Drive
Tavares, Fl 32778
USA

director@cottage-education.org

Tel: (352) 343-7444

2013

Yüce Mevlâdan inâyetle kerâmet
Bana bir yıl daha vermekte ikâmet
Yine varmış ki mühim başka vazîfe
Gelecek yıllara dek kaldı azîmet

**ARUZ VE HECE VEZİNLERİ
İLE YAZILMIŞ
ŞİİR VE RÜBAİLER**

NEYİM BEN

Doğumumdan beri bilmem ki neyim ben
Gelecekte bi-haber nesne miyim ben

Bir emelsiz başı boş nefsin bilmez
Yarı sarhoş gibi mestâne miyim ben

Deni dünyâda bir elden ele geçmiş
İçi boş mey camı peymâne miyim ben

Olan olmuş diye geçmişleri tatlık
Edip âtiye bakan ayne miyim ben

Sabah erken yarı mahmûr yarı âkil
Sorarım kendime, dîvâne miyim ben

Beşerin gam sesi, mecliste ney'im ben
Ölü bir nesne değil yaşlı mey'im ben.

Peymâne = şarap kadehi

Tatlík = terk etme

Âtî = istikbal

Feilâtün feilâtün feilâtün
. . / / . . / / . . / /

MÂZÎ HÜVEYDÂ

Genç ağaçlar titreşirken kışta, karda
Canlanır dallarda yapraklar baharda
Sabr-ı rabttan başka mahlûkât ne yapsın
Fasl-ı merdân kaybolurken rûzigarda

İç savaşlar hâne yıkmış, nefsi kırmış
Gayri meşrû fi'liyât servet batırmış
Karmaşık dünyâda insanlar şaşırılmış
Bunca harpten sonra kalmış dehr-i hurda

Levh-i mahfûz, defterinden mevti silmez
Belki ahret yollarından cısr geçilmez
Kim verir, nerden gelir rızk, kimse bilmez
Yevm-i ferdâ gizlidir, mâzî hüveyda.

Sabr-ü rabt = sabretmek
Mahlûkât = yaratıklar
Fasl-ı merdân = yiğitlik mevsimi
Rûzigâr = âlem, dünya
Gayri meşrû = illagal, kanunsuz
Fi'liyât = yapılan işler
Dehr-i hurda = yıpranmış dünya
Levh-i mahfuz = manevi saklı levha
Mevt = ölüm
Cısr = köprü
Yevm-i ferdâ = gelecek gün
Hüveyda = belli, zâhir

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün
/ . / / / . / / / . / /

VAR TAHMİSİ

(Baki'nin var gazeline tahmis)

Dünyâ denilen yerde tükenmez garabet var
Şâkirtler için seyredecek türlü cihet var
Ulvî semadan gönderilen resmi davet var
'Alâyiş-i dünyâdan el çekmeğe niyer var
Yakında adem derler bir şehre azîmet var.'

Şâkirt = yeni gelen, çırak, çömez
Seyretmek = gitmek, yürürmek
Ulvî sema = manevi aleme mensup gökler
Alâyiş-i dünyâ = dünya güzellikleri
Adem = yokluk
Azimet = yolculuk

Yalnız yaşamaktan bunalıp kalmadı aklım
Efkârımı nakletmeğe yetmez bu lisânım
Gündüz gece her dem yanıyor kalbi nirânım
'Uçtu bu fezâlardan mürg-i dil-i nalânım
Âram edemez oldum efkâr-ı seyahat var.'

Efkâr = fikirler
Nirân = ateş
Mürg-i dil-i nalân = inleyen gönül kuşu
Âram = gönül rahatlığı
Efkâr-ı seyahat = yolculuk endişesi

Aşk uğruna bir derde düşen suçlu sayılmaz
Bir sevgilinin verdiği sözden de cayılmaz
Aşk hastası gurbette uzak kalsa da yılmaz
' Nûş eylese bir âşık ta haşre dek ayılmaz
Bezm-i feleğin bilmem câmında ne halet var'

Nûş eylese = içki içse
Haşre = kıyamet
Bezm- i felek = feleğin meclisi
Câm = kadeh

Bed-mest olamaz sevgili her yerde ve demde
Hikmet bulunur kalpteki defterde, kalemde
Nasfet ve adâlet yok iken bezm-i keremde
' Bu hâl ile ey dil sağ olmaksansa alemde
Derd ü gam dilberle ölmekte letafet var.'

Bed-mest = kendinden geçmiş
Hikmet = sebep, mantık, bilgi
Nasfet = insaf, doğruluk
Bezm-i keremde = asil insanlar meclisi

Aşk yangının külleri söylerse zamanı
Akl durduracak yolda güzeller hiramânı
Dövmekle sever kendini sevdâ perişânı
'Gittikçe harab eyler mülk-i dil-i virânı
Dehrin bu cefâsından bir şaha şikayet var'

Hiramân = eda ile yürüyüş
Mülk- i dil- i virânı = viran gönül ülkesi
Dehr = dünya

Düçar bile kalmışsa Fatin kimseyi yermez
Kalbindeki ahsasını kendirlere sermez
Esrârı tutar gizli, cenâheynini germez
' Ser terkine kâ'ildir, dünyâyâ gönül vermez
Terk ehlinin ey Baki başında saadet ver.'

Düçar = mecbur, düşkün
Ahsas = duygular
Kendir = kalın ip
Cenaheynini germez = iki kanadını açıp açıklamaz
Ser terkine ka'ildir = baş vermeğe razıdır
Terk ehli = ayrılık ahalisi

VAR TESDİSİ

(Zati'nin gazeline tesdis)

Ey sehâb, göğsünde saklanmış bir ummânın mı var
Sevdiğin köyden gelen gurbetçi mihmânın mı var
Her çeşit güllerle memlû bir gülistânın mı var
Ağlamaktan, gözyaşından başka imkanın mı var
'Noldun inlersin felek hercâî cânânın mı var
Seyreder mnzili bir mâh-ı tabânın mı var.'

Sehâb = bulut Mihmân = konuk Memlû = dolu
Hercâî = sabırsız, kararsız Mâh-ı tabân = parlak ay

Geç gelen kış dondururken canlılardan ferd a ferd
Tez gelir beklenmedik günlerde müthiş karlı berd
Büsbütün dünyâyı birden doldurur rüzgarla gerd
Böyle mevsimlerde âşıklar coşar, sen kılma derd
'Benzini ey büstan, fasl-ı hazam mı etti zerd
Yoksa başı taşra bir serv-i hiramânın mı var.'

Ferd a ferd = tek tek Berd = soğuk Gerd = toz
Zerd = sarı, soluk Taşra = uzak
Serv-i hirâman = selvi boylu sevgili

Çıktı firdevs bahçesinden bir terennüm-saz rakib
Şarkı söylerken mükemmel dans eder hoş-nûd hatib
Mürg öter, güller gülerken şarkısın söyler habib
Son bahar geldikte, ey mâh, beklenen son dem karib
'Ağlayıp feryâd edersin her nefes ey andelib
Hâr ile hem-sâye olmuş verd-i handânın mı var.'

Firdevs = cennet Karib = yakın Andelib = bülbül
Hem-sâye = komşu Verd-i handân = sevinçli gül

Sen bilirsin, mâh-ı âlem senle germ-ülfet kadim
Cân ile tekrar buluşmak zevk-i müstesnâ dedim
Bir saadet râhı bulmak teklifin râ'nâ dedim
Sevgiden mahrum kalırsak zehr-olur dünyâ dedim
'Yoluna cânım revân etsem gerek, cânâ dedim
Yüzüme bin hışm ile baktı, dedi cânın mı var.'

Mâh-ı âlem = dünya güzeli Revân = feda
Germ-ülfet kadim = sıkı fıkı ahbablık eskidir
Ra'nâ = latif, hoş

Biz berâber gizli çıktık gamm-kasavet def'ine
Vech-i hâlim gösterirken hırpalanmış ayine
Özlenip yazmakla tesdis iş çıkardın kendine
Muhterem Mehmet Fatin sen şimdi sekransın yine
'Zülf-i dilber gibi ey Zati perişansın yine
Cevr-i bî hadd, yoksa bir yâr-ı peri şânın mı var.'

Gamm-kasavet = keder, kaygı, tasa
Cevr-i bî hadd = sonsuz ceza ce eziyet
Yâr-ı peri şân = gösterişli, ünlü güzel sevgili

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâiln
/ . / / / . / / / . / / / . /

DİYEREK

(Naili'nin iki beytine tahmis)

Sayarız baştaki câhili münevver diyerek
Gece gündüz gezeriz gurbeti keşver diyerek
İçeriz her sunulan bâdeyi kevser diyerek
Bilerek yaptığımız cürme mukadder diyerek
'Severiz gördüğümüz âfeti dilber diyerek
Basarız nâle vü figanda sitemger diyerek.'

Keşver = memleket
Kevser = cenneteki havuz suyu
Mukadder = alın yazısı, kader
Nâle = inilti Sitemger = zalim

Yapmacık gösterilen handeyi görsek te gehi
Umarız dostumuzun verdiği her lafzı sehi
Geliyor sevgiliden nısfı dürüst emr ü nehy
Meyi bardakla içen bizlere yetmez surehi
'Çeşm-i mestin hevesiyle oluruz gîse tehi
Güçe güçe gezeriz bir dolu sagar diyerek.'

Hande = gülüş Gehi = bazan
Sehi = doğru, dürüst Nısfı = yarısı
Emr ü nehy = emir ve yasaklar
Surehi = şişe
Çeşm-i mest = mestane gözlü
Gîse tehi = Boş kase
Güçe güçe = köşe bucak
Sagar = bardak

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün
. . / / . . / / . . / / . . /

BİLE

(Neşâtî'nin gazeline nazire)

Gelişin mest edecek dost ile düşmânı bile
Büt'ü âlem çağırır cilveli raksânı bile

Umduğun vuslat için ağlama ey sevgili yâr
Cem olan gözdeki yaşlar geçer ummânı bile

Ez-kazâ görse tararken dağınık saçlarını
Unutur kendini âşık dolu fincânı bile

En yakın dost ile bî-hâb ve susuz kalsa dahî
Yarı boş cam ile sarhoş unutur nânı bile

Fatin ihlasla yapar Hâlika şükretmek için
Çağırır iftara bazan gece sekrânı bile.

Büt = Güzel kimse, sanem

Raksân = oyuncu

Vuslat = kavuşma

Ez-kazâ = tesadüfen

Bî-hâb = uykusuz

Cam = içki kadehi

Nân = ekmek

İhlas= temiz gönül

Hâlik = yaratan

Sekrân = sarhoş

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün
. . / / . . / / . . / / . . /

NEŞÂTİ' nin GAZEL' i

Gittin ammâ ki kodun hasret ile cânı bile
İstemem sensiz olan sohbet-i yâranı bile

Devr-i meclis bana girdâb-ı belâdır sensiz
Mey-i zehrâb-ı sitem sâgar-ı gerdânı bile

Bağâ sensiz bakamam çeşmime âteş görünür
Gül-i handânı değil serv-i hirâmânı bile

Sineden derd ile bir âh edeyim kim dönsün
Aksine çarh-ı felek mihr-i dirahşânı bile

Hâr-ı firkatle Neşâti-i hazînin vâhayf
Dâmen-i âfeti çâk oldu girîbânı bile.

Neşâti

Girdâb-ı belâ = felaket anaforu

Mey-i zehrâb-ı sitem = acı su şikayeti

Sâgar-ı gerdânı = dönen bardak

Çarh-ı felek = dünya

Mihr-i dirahşân = parlak güneş

Hâr-ı firkat = ayrılık diken

Neşâti-i hazinin vâhavf = kederlü Neşâtinin cevri arkasında

Dâmen-i ülfet = tanışma dostluk eteği

Çâk oldu = parçalandı

Giribân = yaka, gömlek

P 07

SÖYLE

Dileğin varsa hükümdârına söyle
Elemin yâr-ı vefâkârına söyle

Meramın goncaya vuslat ise nutkun
Gülü mürğden koruyan hârına söyle

Yüreğinden gelen aşk türkülerini
Düpe düz sevgili ruhsârına söyle

Neden aşk hastalar ihrâkı dumansız
Kanı hicranla yakan nârına söyle

Tizi tâb Mehmedi susturmağa kalkma
Onu sen yâr-ı sitemkâranına söyle.

Vefâkâr = vefalı, sözünde duran

Vuslat = kavuşmak

Mürğ = kuş, bülbül

Hâr = diken

Sevgili ruhsârı = sevgilinin yüzü

İhrâk = yangın

Hicran = ayrılık

Nâr = ateş

Tizi tâb = aceleci, sabırsız

Sitemkâr = eziyet eden, zalim

Feilâtün feilâtün feilâtün

. . / / . . / / . . / /

HAZRETİ HÜSEYN'e AĞIT

(Musebbâ)

Hüseyin hâlifenin katline merdân ağlıyor
Kararan nemli bulutlarla asûmân ağlıyor
Açılan goncalı güllerle hezâran ağlıyor
Din için cenge giden ceyste kumandan ağlıyor
Nûr-fesân hazreti mushaf azim-üs-şân ağlıyor
Senelerden beridir Kerbela candan ağlıyor
Kamerî şehr-i muharremde cihân kan ağlıyor.

Merdân = kahramanlar Asûman = gök
Hezârân = bülbüller Ceyş = ordu
Nûr-fesân = nur saçan Mushaf = = kur'an
Şehr-i muharrem = Muharrem ayı

Hüseyin dinde geniş bilgili, askerlik cedîd
Huyu gösterdi hilâfetteki icrâat hadîd
Bu fecî cengi görenlerle bütün dünyâ marîd
İmameyn başta Hasan sonra Hüseyin maktûl şehid
O sıcak çölde Yezid leşkeri olmuştur sâid
Çölü gündüzde sıcak kaldığı şeb-deycûr barîd
Senelerden beridir Kerbela candan ağlıyor
Kamerî şehr-i muharremde cihân kân ağlıyor.

Cedîd = yeni
Hadîd = keskin, kuvvetli Leşker = ordu
Marîd = rahatsız, hasta Saîd = mutlu
İmameyn = iki imam Maktûl = öldürülmüş
Şeb-deycûr = simsiyah gece Barîd = soğuk

Sahiden kayb oluyor âlem-î islâm rehberi
Muhterem hazreti peygamberin evlâd cevheri
Teni cerhetti Ubeydullahın asker hançeri
Bu susuz çölde karar kıldı Hüseyin münceri
O şehitler ki mezârında hazır cennet yeri
Senelerden beridir Kerbela candan ağlıyor
Kamerî şehr-i muharremde cihân kân ağlıyor.

Übeydullah = Basra valisi
Müncer = sonu

Kiminin teklifidir Mekkeye avdetten yana
Kimi cenkdaş gibi gavgâya cesaretten yana
Yok Ümeyeye giden kimse, esaretten yana
Şehidin kendi güder rûhunu cennetten yana
Savaşan Kûfeli şehzâdeye hasretten yana
Senelerden beridir Kerbela candan ağlıyor
Kamerî şehr-i muharremde cihân kân ağlıyor.

Hüseyin nûr-i uyûn görmedi pîrân sâlini
Yüzü batmış kana hissetti adû pâmâlini
Kamerin nûru sararken sığı kabr ahvâlini
Yezidin leşkeri akd eyledi ceng ihlâlini
Denî dehr bir daha gösterdi felek zâl hâlini
Senelerden beridir Kerbela candan ağlıyor
Kamerî şehr-i muharremde cihân kân ağlıyor.

Nûr-i uyûn = göz nuru	Pîrân = yaşlılık
Sâl = yıl, sene	Adû = düşman
Pâmâl = ayak altında	Kabr = mezar
Leşker = ordu	Akdetmek = yapmak
Denî dehr = alçak dünya	Zâl = acımasız, zalim

Hüseyin baht ile doğmuş Resul-ul-lahtan haseb
Veriyor düşmana havf kendisi bilmezken reheb
Kimi seyyid düşünürken kimi hayret-zâ sebeb
Dökülen kırmızı kan kıymeti kaç dirhem deheb
Fatin efrâd-ı cemâat gibi nevhât rûz ü şeb
Senelerden beridir Kerbelalı kan ağlıyor
Kamerî şehr-i muharremde cihân-cân ağlıyor.

Haseb = asalet

Havf = korku

Reheb = korku

Hayret-zâ = şaşkınlık veren

Dirhem = ağırlık ölçüsü

Deheb = altın

Efrâd- cemâat = topluluğun bireyleri

Nevhât = ölüme sesli ağlayanlar

Rûz ü şeb = gündüz gece

Feilâtün feilâtün feilâtün failün

. . / / . . / / . . / / / . /

ŞÜKÜR

Kötü efkâr dolu nefsim sunar ahlâk darbesi
Otuz üç kerre eder nâdim olanlar tövbesi

Gelen insan göçüyor dehrde beşer kalmaz deme
Büyüyor yavru bebek hepsi hesâbât cümlesi

Yeni doğmuş bebeğin haklı iken yaşlanması
Yanılır mevt ile korkutmayı azm efsânesi

Yarı ömrüm hocalıklarda bulundum ki fakat
Emelim tâlibe yardımında muarriflik kubbesi

Ediyor hamd, verilen rızka ve küll ahvâline
Duadır Mehmedin Allâhına şükr alfâbesi.

Nâdim = pişman

Dehr = dünya

Hesâbât = hesaplama

Mevt = ölüm

Tâlibe = isteyene

Muarrif = öğretici

Küll = bütün

Feilâtün feilâtün feilâtün failün

. . / / . . / / . . / / / . /

MÜTEÂMÎ

Amden bakarak görmeyen âkıl kimi insan
Hak doğruyu tefhimde yanılmakta nümâyân

Tefsirde tarafgirlik eder her müteâmi
Pest-pâreler âlemde sayılmaz bile hayvan

Kalbiyle bakıp hissederek rü'yet ederken
Övgüyle yaşar çok sevilen bir sğrü merdân

Fırsat bulunur şâire iç duygusu varsa
Âhirde güler her ne kadar olsa da giryân

Bâkî kalan ömr haddi hitâm bulamdan evvel
Mevt görmek için dostları olmaz ki şitâbân.

Amden = bilinçli, kasden
Tefhim = anlamak
Nümâyân = zâhir, açık
Müteâmi = görmemezlikten gelen
Pest-pâreler = bayağı insanlar
Rü'yet = bakma, görme
Âhirde = sonunda
Giryân = ağlayan
Hitâm = son
Şitâbân = acele eden

Mef'ulü mefâîlü mefâîlü feûlün
/ / . . / / . . / / . . / /

BEBEKLER

Doğmuş çocuğun bahtını bilmek henüz erken
Kıvrımlı yokuş yol çıkacak ceddı inerken

Genç yaşta çocuklar görerek bilgilenirler
Sütten yanan üfler suyu bardaktan içerken

Bi-t-tecrıbe öğrenmede her demde çömezler
Attan düşen insan çekinir hara binerken

Gördükleri şeyden çabucak ders alır etfâl
Dikkatle işittikleri her lafzı elerken

Temkin dolu gayret gerekir dost seçiminde
Zâlim feleğin çizdiği yollarda giderken

Dünyâdaki haksızlığa Mehmetle berâber
Yaptıkları küfr akla gelir kabre girerken.

Cedd = dede

Bi-t-tecrıbe = tecrübe ederek

Har = merkeb, eşek

Etfâl = çocuklar

Mefûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

/ / . . / / . . / / . . / /

MAHMÛD

Bî-baht sayılan kimselerin kısmeti mesdûd
Serbest yaşayan cümlemizin ömrü de mahdûd

Nefsinde bulur derd-i belâsın arayanlar
Pest âlem-i fânîde felâket bile mevcûd

Dünyâda yaşam karşıtı zorluklara rağmen
Mevlâ bütün insanlara lûtfiyle kerem-cûd

Sessizce yatan duyguların kalktığı anlar
Yaptıklarınınin kâffe-i ef'âline meşhûd

Tarihte büyük belli nebîler arasında
Bâkî diyor islâm dini peygamberi mahmûd.

Bî-baht = bahtsız

Mesdûd = kapalı

Pest = alçak

Âlem-i fânî = ölümlü dünya

Kerem-cûd = cömert

Kâffe-i ef'âl = bütün işler

Meşhûd = görmüş şahit

Mahmûd = senâ edilip övülmüş

Fa'lün feilâtün feilâtün feilâtün
/ / . . / / . . / / . . / /

ZAHMET ÇEKERSİN

Muğlakâtan gönderilmiş kahraman mümtâz nefersin
Biz giderken sen gelirsin, bir belirmez yol gidersin

Geldiğin dünyâda farzet zevk-i müdâm bir yaşam var
Ölmeden buldukça fırsat Hakka candan şükr edersin

Şayet orda gamla memlû muzdarib günler yaşarsan
Pâ'ya her gün yüz sürersin belki bâzan dest öpersin

Bir necâdet yaptığın gün derhal istersin mükâfat
Yaptığın fâhiş hatâlar baht-siyahtan geldi dersin

Kaydedilmiş bir nüfus cüzdanda mevcut sinne bakma
Sen de Mehmet gardolan gençlerle çok zahmet çekersin.

Müğlakât = anlaşılmazlar

Mümtâz = seçkin

Zevk-i müdâm = bitmeyen zevk

Necâdet = kahramanlık

Pâ = ayak

Dest = el

Sinn = yaş

Gadrolan = haksızlık edilen

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilâtün

/ . / / / . / / / . / / / . / /

UZLET ETTİKÇE

Çoğalan fertleri dünyâda beşer gaflet ettikçe
'Kişi mümtaz olur âlemde elbet uzlet ettikçe' (1)

Şafağın şebnemi toplanmada otlarda yavaşça
Isınan şems onu yükseltmek için gayret ettikçe

Susayan tarla yeşillikle taşar renkler içinde
Gömülen her küçücük turfa tohum gerd'i ittikçe

Değer arttırmada engûr yeni dünyâ pazarında
Gelişir kermiyeler bağ-baniler nusret ettikçe

Tasasız kalple Fatin gûşede şâdâne yaşarken
'Kişi mümtaz olur âlemde elbet uzlet ettikçe' (1)

(1) Fehim'in gazelinden

Gaflet = ihmâl	Uzlet = inzivâ
Şebnem = çiy	Şems = güneş
Gerd = toz, toprak	Kermiye = asma ağaçları
Engûr = üzüm	Turfa = garip
Bağ-bani = bağcı	Nusret = yardım
Gûşe = uzak bür köşe	Şâdâne = zevkle, keyifle

Feilâtün feilâtün feilâtün feilâtün
. . / / . . / / . . / / . . / /

GÖRDÜM

Fuzûlî'nin matla' beytine ta'sîr

Babandan kardeşimden hem de dostlardan senâ gördüm
Karâbetten bahâ gördüm, yakınlardan safâ gördüm
Uzak kaldıkça yârdan hem kasâvet hem humâ gördüm
Cezâ çeksin değin yollandığım çöllerde mâ gördüm
Köyümden yâra vuslat va'di beklerken cüdâ gördüm
Düzenlenmiş hayatımdan kalan bir çok hatâ gördüm
Yatışmış sandığım kalpten gelen korkunç nidâ gördüm
Yaşarken mevt düşünmemden hitam bulmaz fez'â gördüm
'Vefâ her kimesden kim istedim ondan cefâ gördüm
Kimi kim bî-vefâ dünyâda gördüm bî-vefâ gördüm' (1)

(1) Fuzûlî'nin matla' beyti

Senâ = övgü Karâbet = akrabalık Bahâ = kıymet
Humâ = saadet Mâ = su Cüdâ = ayrılık Nidâ = haykırış

Yoruldu çok sıkıldım bitmeyen gavgâya bakmakla
İçimden doğdu havf şanlı ejderhâya bakmakla
Haşarattan kaçınmıştım yanan şem'âya bakmakla
Susuzluktan yanar kalbim kurak sahrâya bakmakla
Genişler fikr-i ferdâ bir derin deryâya bakmakla
Yanıldım cennet-ül huld sandığım dünyâya bakmakla
İbâdet şevki artar müttezih takvâya bakmakla
Fatin'in gönlü mesrûrdur gelen ferdâya bakmakla
'Vefâ her kimesden kim istedim ondan cefâ gördüm
Kimi kim bî-vefâ dünyâda gördüm bî-vefâ gördüm' (1)

Havf = korku Haşarat = küçük böcekler Şem'â = mum
Fikr-i ferdâ = yarının fikri Cennet-ül huld = sonu gelmeyen cennet
Şevk = arzu Müttezih = açık, sarıh Takvâ = Allah korkusu
Ferdâ = istikbal

Feîlâtün feîlâtün feîlâtün feîlâtün

. / / / . / / / . / / / . / / /

NEDEN 3

'Sultan Abdülaziz'in bir beytine tahmis'

Mevkiimden düşmeden dünyâ kadar varken seven
Çıktı hiç beklenmedik bağdan siyâl binbir diken
Yaşlanırken türlü yönden geldi eyyâm-ı hazen
'Bunca derd-ü mihnete katlandığım âyâ neden
Terk-i can etsem de kurtulsam şu mihnethânenen'. (1)

Birleşip düşmanla menfur kimseler dost verdiler
Kirli icrââtla ma'sum halka bir havf verdiler
Başbakanlar katledip millete zulm gösterdiler
'Bunca derd-ü mihnete katlandığım âyâ neden
Terk-i can etsem de kurtulsam şu mihnethânenen'. (1)

(1) Sultan Abdülaziz'in bir beyti'

Siyâl = saldırgan

Eyyâm-ı hazen = tasalı günler

Âyâ = şüphe, tereddüt

Mihnethâne = eziyet çekilen yer

Havf = korku

Menfûr = iğrenç

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün
/ . / / / . / / / . / / / . / /

MÂ GİBİ

Şehzâde Mustafa'nın gazeline tahmis

Olmak istersen münevver nûr saçan şem'â gibi
Tatmin etsin sözlerin yerden çıkan menbâ gibi
Yazdığın bulsun değer berceste bir mısra gibi
Bastığın yer neş'e dolsun rahş olan dünyâ gibi
'Sür yüzün hergün yere eyle tenezzül mâ gibi.' (1)

Dünyevî âlemde serbest âb-ı kâr olsan bile
Sadr-ı meclis yaptığın yıllarda haz dolsan bile
İlm-i rûh'tan gayri bir çift ilm-i sihr bulsan bile
Devletin yüksek makâmından da fevk kalsan bile
'Sür yüzün hergün yere eyle tenezzül mâ gibi.' (1)

(1) Şehzâde Mustafa'nın gazeliinden bir mısra

Şem'â = mum

Menbâ = pınar

Berceste = manalı ve latif

Rahş = gösterişli

Âb-ı kâr = başarılı, muvaffak

Sadr-ı meclis = meclis başkanlığı

İlm-i rûh = psikoloji

Fevk = üstün

İlm-i sihr = büyü ilmi

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

/ . / / / . / / / . / / / . /

YOK YOK

Acılar durduracak bende tüvan yok
Çoğalan telhi tedâvîye zaman yok

Yüreğim kanda alevlerle yanarken
Kora dönmüş deli gönlümde duman yok

Bu kadar çok çileden sonra ufukta
Yaşamak derdi azaltan hezeyan yok

Yapılan suçlara pişman bile olsam
Geciken tevbeyle mahşerde aman yok

Şiirin bendesi Mehmet sana yok yok
Okuyan kimseye kâr yoksa ziyan yok.

Tüvan = güç

Telh = acı

Hezeyan = saçmalama

Feilâtün feilâtün feilâtün
. . / / . . / / . . / /

DURURUM

Rü'yamda benim her gece ağlar dururum
Gün doğduğu an cûy gibi çağlar dururum

Gurbette küçük gûşede tenhâ kalarak
Hülyâm ile bağlantıyı sağlar dururum

Yıllarca cehennem diye adlandırılan
Külhanda yanan kalbimi dağlar dururum

Sehven unutulmuş kişiler zannedilen
Dostlukları dilbend ile bağlar dururum

Mevzûn ve mukaffâ kelâm ettikçe Fatin
Göklerde uçan mürğ gibi zağlar dururum.

Cûy = çay, ırmak

Gûşe = köşe

Tenhâ = yalnız

Sehven = yanlışlıkla

Dilbend = gönül

Mevzûn ve mukaffâ = vezinli ve kafiyeli

Mürğ = kuş

Zağ = karga gibi

Mefûlü mefâîlü mefâîlü feül
/ / . . / / . . / / . . /

KALACAK

Sonu geldikte bu dehrin kimi bî-âr kalacak
Kimi katmerli günah sahibi bî-çâr kalacak

Yatalak hastaya bakmakta usanmaz gurebâ
Ama akrâba taallûkatı bî-zâr kalacak

Deli gençlikte iken beş para kesbetmek için
Koşarak şehre gelen câhili bî-sâr kalacak

Savaşın sürdüğü yıllar yıkılır çarşı pazar
Beledin yetkili tüccarları bî-kâr kalacak

Kaderin yazdığı gerçekleşir elbette, fakat
Sevilenlerle seven dâima bîdâr kalacak

Taallûkat = hısım, akraba

Kesbetmek = kazanmak

Bî-sâr = esir, köle

Beled = şehir, memleket

Bî-kâr = işsiz

Bîdâr = uyanık yaşayacak

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün
. . / / . . / / . . / / . . /

İMRENENLER

Nerde var gamdan kederden çok hazen
Gördüğümden fazla der-nâk inleyen

Gezdiğim yerlerde zinhar görmedim
Gözyaşından gayri çeşminden gülen

Çok hasûd sırdaşlarım râz söylemez
Kıskanır bir dostu benden sır seven

Bir kılıçtan fazla keskin dil gibi
Bağda güllerden ziyâde var diken

Mevcut ârif kimseler Mehmet Fatin
Yazdığın her beyti der-best imrenen.

Hazen = tasa,

Zinhar = aslâ

Der-nâk = kaygılı

Çeşm = göz

Râz = sır

Hasûd = kıskanç

Der-best = susmuş, sessizce

Fâilâtün fâilâtün fâiln
/ . / / / . / / / . /

GÖNÜL 2

İhrâk ile can yakma gönül, sen de sönersin
Seksen senelik dostu dahî hâke gömersin
Ömrün, nefesin, sabr-ı cemil vakti biterken
Beklenmedik an sen de gönül, Hakka dönersin.

İnsanlara mutlak yaşamak hakkı mukannen
Eğlence kadar Hakka ibâdet yolu varken
Dünyâdaki âlâyişe aldanma sakın sen
Beklenmedik an sen de gönül, Hakka dönersin.

İhrâk = ateş

Hâk = toprak

Sabr-ı cemil = acıya tahammül

Mukannen = belirlenmiş

Âlâyiş = debdebeli gösteriş

Mefûlü mefâûlü mefâûlü feûlün

/ / . . / / . . / / . . / /

OLAN OLUR

'Ârif-i billâh olan her hâlete dil bağlamaz
İnkilâb eyler zaman ikbâl olur, idbâr olur.' (1)

Önceden bir yahşi dirlik şekli lutfetmez felek
Belli olmaz gün gelir bir şah dahî nâ-çar olur

Bakma yüksek rütbeye çok muhterem bir şahsiyet
Köhne bir külhânda esrar kullanan mey-bâr olur

Akrabâ nezdinde artık i'timatlar kalmadı
Belki bir gün çok yakından dost olan hûn-hâr olur

Cengeden ceşş sâhadan çıkmaz muzaffer her zaman
Gavgadan gâlip çıkan serheng yiğit serdâr olur

Bahçivanlar görmeden güllerle hem-hâlet diye
Gül-feşân bağlarda bülbül dide-ban bir hâr olur

Korkma dehrin çökmesinden beklenen günler gelir
Kaybolur Mehmet Fatin bercesteler pâ-y-dâr olur

(1) La-edri (Yazarını bilmediğim bir beyit)

Ârif-i billâh = Allahı bilen	Hâlet = hal	İnkilâb = değişir
İkbal = talih	İdbâr = talihsizlik	Yahşi = güzel
Nâ-çar = çaresiz	Mey-bâr = sarhoş	Hûn-hâr = kan döken
Ceyş = ordu	Serheng = çavuş	Gül-feşân = gülsaçan
Dide-bân = bekçi, gözcü	Hâr = diken	Pây-dâr = baki,devamlı

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün
/ . / / / . / / / . / / / . /

BENDE KUSUR

Âlemde günah var, bulunur bende kusûr
Kalbimde yaşar hiss-i selim, serde şuûr

Gurbette yaşam te'siri altında kalıp
Düştümlü kurumuş bi'rlere kalsam da vakûr

Bir gün gelecek ben de hatır-dast olurum
Eş'ârımın izz olması elbette gurûr

Evlâd ü ıyal iyd günü toplandığı an
Bir neş'e verir rûhuma elhân-ı sürûr

Kuşlar veriyor Mehmede hoşnut yaşamak
Sevdâya açık bahçede elhân-ı tuyûr

Hiss-i selim = sağduyu

Şuûr = anlayış

Bi'r = kuyu

Hatır-dast = hatırlanma

İzz = değerli

Evlâd – ıyal = aile efradı

İyd = bayram

Elhân-ı surûr = sevinç nağmeleri

Elhân-u tuyûr = kuş cıvıltıları

Mefûlü mefâîlü mefâîlü feûl

/ / . . / / . . / / . . /

GÖRÜNÜR

Aldanma ki bir gence hayat nûr görünür
Ancak gelecek mevt-i hail dûr görünür

Mefhum tezi kaldıkça muğlak bireye
Talih ve kader câhile meshûr görünür

Coşkun geceler sonrası meyhânedeki
Züvvâr bile sâkî gibi mahmûr görünür

Öz kendini, rûh hâlini bilmekten aciz
Müsteşfe bir zır deli mesrûr görünür

Yaptıkları sirkat ile mücrim sayılan
Külhanbeyi mensupları meşhûr görünür

Her yazdığı manzûmesi Mehmet Fatinin
Bir tıgla örülmüş gibi ma'mûr görünü.

Nûr = parlak

Mevt-i hail = korkunç ölüm

Dûr = uzak

Mefhûm = kavram

Muğlak = çarpaşık

Meshûr = sihirli

Züvvar = ziyaret edenler

Müsteşfe = huzur evi, şifa yurdu

Mesrûr = nel'eli, hoşnut

Sirkat = hırsızlık

Ma'mûr = abadan, imar edilmiş

Mefûlü mefâîlü mefâîlü feül

/ / . . / / . . / / . . /

TEVEKKÜL

Mehmet Turan Yazar'ın beytine tahmis

Mümeyyez şâir ardından tükenmez nevhâ kalmıştır
Aruz vezninde gayret müstakim bir râha kalmıştır
Yazar'dan sonra sırf serbest vezin gümrâha kalmıştır
'Devâ gelmez, belâ bitmez teselli âh'a kalmıştır
Kulun hükmünden el çektim karar Allâha kalmıştır.' (1)

Cehennem benzeri dünyâda hürmet câha kalmıştır
Küçük bir lutf için rüşvet çil ü pencâha kalmıştır
Sefil nefsler şaşırılmış halde ejderhâya kalmıştır
'Devâ gelmez, belâ bitmez teselli âh'a kalmıştır
Kulun hükmünden el çektim karar Allâha kalmıştır.' (1)

(1) Mehmet Turan Yazar'ın beyti

Mümeyyez = seçkin
Nevhâ = sesli ağlama
Müstakim râh = doğru yol
Gümrâh = şaşırılmış
Câh = makam, rütbe
Çil ü pencâh = kırk ve elli
Ejderhâ =Korkunç yılan, hüsrân

Faîlâtün faîlâtün faîlâtün faîlâtün
. / / / . / / / . / / / . / / /

BİLE OLSAM

(Şarkı)

Arz-1 endâmına hayrânım efendim
Kanayan kalbime hüsrânım efendim
Garibân güllere büstânım efendim
Müstahil vuslatı kez kez düşünürken
Gâh-1 gurbette perîşânım efendim.

Şımarık nefsim düşman bile oldum
Şeb ü rûz may içerek sekrân bile oldum
Hemi gülmüş hemi giryân bile oldum
Müstahil vuslatı kez kez düşünürken
Gâh-1 gurbette perîşânım efendim.

Saadet faslını baht sildiği halde
Çektiğim mihneti yâr bildiği halde
Sıladan menfi haber geldiği halde
Müstahil vuslatı kez kez düşünürken
Gâh-1 gurbette perîşânım efendim.

Arz-1 endâm = geliş, yürüyüş
Hüsrân = acı his, kayıp
Büstân = bahçe, bağ
Müstahil = imkansız
Gâh-1 gurbet = yabancı memleket
Şeb ü rûz = gece gündüz
Sekrân = sarhoş
Giryân = ağlamış
Fasl = mevsim
Mihnet = zahmet, eziyet

Feilâtün feilâtün feilâtün
. . / / . . / / . . / /

MECAZ

Bazan erkenden gelir hâb
Köşkte kitler bâbı bevvâb
Varsa aç gir yedde miftâh
Fasl-ı leyl örtükse ebvâb.

(Kelimelerin hakiki ve mecazi manaları)

Hâb = uyku (yorgunluk, sıkıntı)
Köşk = mesken (dünya, belde, yaşanan yer)
Kitli = kapanmış (yasak, tehdit)
Bâb = kapı (yol, medeni haklar)
Bevvab = kapıcı (devlet ve diğer otoriteler)
Yedde = elde (kontrol edebilecek nesne)
Miftâh = anahtar (Tahsil, tecrübe cesaretle çalışma)
Fasl-ı leyl = gece vakti (yasak ve kısıntılı zaman)
Örtükse = kapalı ise (mani olunuyorsa)
Ebvâb kapılar (yollar, imkanlar)

Bazı hallerde yaşadıkları müddette insanlara yorgunluklar ve sıkıntılar gelebilir. Memlekette otoriteler ellerindeki kanun ve kurallara uyarak insanların çalışmalarına mani olacak davranışlar yapabilirler. Karanlık günlerde sana bazı imkanlar kısıklanabilir. Bütün bu yollar kapanmışsa işte o zaman elindeki bilgi ve tecrübelerinize dayanarak azimli çalışmalarınız sayesinde bu maniaları aşabilir ve arzularınıza kavuşabilirsiniz.

İSTANBULA GEL

İstanbulun altın koyu bir bahre bedel
Yüksek tepelerden görünür şanlı gazel
Artık yeter ey sevgili, New Yorku bırak
Körfezle karışmış şirin İstanbula gel

Şehrin değişik halkı gelen herkese yâr
Her semtte misafir seven insanları var
İstanbulun iyd günleri şenlikli diyar
Dünyayla barışmış şirin İstanbula gel

İstanbulun ilk câmii dünyâya değer
Göğsünde yatar belkide elf eski eser
Divânda hayât şeklini görmekse eğer
Tarihle yarışmış şirin İstanbula gel

Bahr = deniz
Koy = körtfez
Elf = bin
İyd = bayram

Mefûlü mefâîlü mefâîlü feül
/ / . . / / . . / / . . /

BENİM

Asla yoktur bir hazîn yâdım benim
Kaldı fa'âl, cism-i bünyâdım benim

Eski yıllardan kalan bir yoldayım
Benden evvel geçti ecdâdım benim

Belki yüzbinlerce yıllar sonrası
Seyr eder sehl yolda ahfâdım benim

Tıfla müsbet yardım etmem yolunda
Genç yaşımdan kaldı mu'tâdım benim

Gam kederden çektiğim zorluk gibi
Söylemez bir derdi feryâdım benim

Doğmadan şems çıyle dolmuşken çimen
Lutf eder her subh haber, bâdım benim

Hâkte milyonlarca meyyit yatsada
Yer bulur toprakta merkâdım benim

Fa'âl = aktif	Bünyâd = sağlam
Seyr = yürüme	Sehl = kolay
Ahfâd = torunlar	Mu'tâd = alışılmış
Bâd = rüzgar, yel	Meyyit= ölü
Merkâd = mezar	

Fâilâtün fâilâtün fâilün
/ . / / / . / / / . /

SANMA SAKIN

Bakanın lafzını va'z sanma sakın
Politik nutku niyaz sanma sakın
Yeni mecliste bu gün.

Bir esas kânunu yaptırmak için
Yapılan cilveyi naz sanma sakın
Ana kanunlara atfen.

Yarı bir va'd olarak sözverilen
Küçücük civcivi kaz sanma sakın
Oyu kullanmada yoldaş.

Alenî karşı duran partilide
Sunulan rengi beyaz sanma sakın
Seçilirken yeni başkan.

Sana bâlâda misal verdiğimiz
Şaka tenbihleri az sanma sakın
Fatinin tavsiyesidir.

Feîlâtün feîlâtün feilün
. . / / . . / / . . /

P 32

DİLEMEM

(Şarkı)

Hatırın kırdı mı gönlüm bilemem
Çoğalan kasveti kalpten silemem
Seni kayb korkusu hüsrân veriyor
Bu musibet sana gelsin dilemem.

Kanayan cismime çökmüş acı var
Kana atşan birinin kırbağı var
İki dünyayı saran kısıkağı var
Bu musibet sana gelsin dilemem.

Yine mes'ut yaşamak mümkün iken
Yanıyor böyle seni yıllarca seven
Ateşinden küle dönsem bile ben
Bu musibet sana gelsin dilemem.

Kana atşan = kana susayan

Feilâtün feilâtün feilün
. . / / . . / / . . /

VAR İMİŞ

Değişen Rusyada başkan çar imiş
Beledin halkına çok hunhar imiş
Diğer ellerde seçim sonrası her
Başa gelmiş komutan serdar imiş

Yüce dağdan süzülen cuybar imiş
Su çıkan bağdakı hâk gülzar imiş
Bütün etrafı yeşil görmeyesin
Senin arsandaki çim, ezhar imiş

Güzelin sunduğu tas sâgar imiş
Yarı sarhoş sözü hep rüzgar imiş
İçerek vecde gelen rakkasenin
Sıcacık busesi bal-sükkar imiş

Sevilen şahs gani bir tüccar imiş
Ama her gün yatalak bî-mar imiş
Seni sağlam tutacak sıhhat ile
Yaşıyorsan daha rızkın var imiş.

Beled = memleket Hunhar = zalim
Cuybar = ırmak Hâk = toprak
Ezhar = çiçekler Sâgar = kadeh
Sükkar = şeker Bî-mar = hasta
Vecde gelen = kendinden geçen

Feilâtün feilâtün feilün
. . / / . . / / . . /

KALDI AZÎMET

Yüce Mevlâdan inâyetle kerâmet
Bana bir yıl daha vermekte ikâmet
Yine varmış ki mühim başka vazîfe
Gelecek yıllara dek kaldı azîmet

Yetimin çektiği açlık yeter artık
Gerekir her katı vicdâna arıklık
Kebir Allâh tarafından da musaddık
Gelecek yıllara dek kaldı azîmet

Acıkan yokslu candan seveniyle
Bütün âlemdeki tıfl inlemesiyle
Tümüne avn yapabilmek nedeniyle
Gelecek yıllara dek kaldı azîmet.

Înâyetle kereâmet = lutf ve bağış
İkâmet = oturma şansı
Azîmet = yolculuk
Muzaddık = tasdik edilmiş
Tıfl = çocuk
Avn = yardım

Feilâtün feilâtün feilâtün
. . / / . . / / . . / /

MÜRÛR

Sana nefsim gene yapmışsa kusûr
İnanın kalmayacak kalpte huzûr

Gerekir belki de affin dilemek
Verecek kalmadı bir nebze gurûr

Kara kül kaplar iken hislerimi
Tüter akşamları kalbimde bahûr

Sana rü'yamda erişmek bile hoş
Hayal aydınlatıyor vechini nûr

Yüreğim bekleriken vuslatını
Çoğalır bendeki neş'eyle sürûr

Seni bekler Fatin'in sabrı kadar
Ama âhirde gelir vakt-ı mürûr

Kasâvet = gam, keder
Bahûr = güzel tütsü
Vech = yüz, çehre
Âhirde = sonunda
Vakt-ı mürûr = geçip gitme vakti, ölüm

Feilâtün feilâtün feiln
. . / / . . / / . . /

FERYÂD

Halka yüksekten bakıp bÎ-dâd edresin
Yok sebepten yoldaşın nâ-şâd edersin
Kayb mı ettin çok yakın dostu zâlim
Her gün akşam ağlayıp feryâd edersin.

Kimsesiz kalmakla sen hüsrân olursun
Pembe gözlükten bakıp hayrân olursun
Dostla düşman nûş a nûş sekrân olursun
Her gün akşam ağlayıp feryâd edersin.

Nağme firlar ney çalarken yaslı nefha
Yırtılır bin bir yürek yüzlerce şerha
Mey içip mecliste tek kaldıkça تنها
Her gün akşam ağlayıp feryâd edersin.

BÎ-dâd = zulm
nâ-şâd = mahzun
Hüsrân = mahrumiyet acısı
Nûş a nûş = içtikçe içen
Sekrân = sarhoş
Nefha = hava
Tenhâ = yalnız

Fâilârün fâilârün fâilârün
/ . / / / . / / / . / /

BANA

Gonca-gül vechin gülistandır bana
Giydiğin şal güllü fistandır bana

Hastalıktan muztarib bir kalp için
Verdiğin tek bûse dermandır bana

Bunca yıldır hissiyatın sakladın
Hiss-i hâlin her dem âyandır bana

Dursun artık dürr-i yektâ göz yaşın
Damlayan her katre ummandır bana

Sevgilim, bitsin bu hasret dön geri
Hüsn-i nisvân kalpte mihmandır bana.

Vech = yüz, surat

Muztarib = sıkıntı çeken

Hiss-i hâlin = duyguların

Âyan = belli, aşikar

Dürr-ü yektâ = eşsiz inci

Hüsn-i nisvân = güzel kadınlar

Mihman = konut, misafir

Fâilâtün fâilâtün fâilün
/ . / / / . / / / . /

SANIRSIN 2

Nazar envâ'ını yek-pâre sanırsın
Su sızan çeşmeyi fevvâre sanırsın

Kaderin sunduğu bağlantılı rızkı
Yaradandan gelecek hâre sanırsın

Yıkanırken hamamın bir köşesinde
Göbeğin görse eğer yâre sanırsın

Okunan bir gazelin savtını duysan
Müzik âhengini sen nâ'ra sanırsın

Bütün insanlara mağrûr görünürken
Bitişik komşuyu bî-çâre sanırsın

Yaşı seksen beşi aşkın Hoca Mehmet
Fatin'in zihnini âvâre sanırsın.

Nazarın envâ'ı = görüş şekilleri

Yek-pâre = bir bütün

Fevvâre = fıskiye

Hâre = yiyecek

Yâre = yara

Savt = ses, sada

Nâ'ra = nağra

Bî-çâre = çaresiz, zavallı

Âvâre = aylak, perişan

Feilâtün feilâtün feilâtün

. . / / . . / / . . / /

İSKENDERUN

İskenderunun körfezi berrak
Yaz kış denizin suyu ezrak
Yüzmekte iken halk eder idrak
İskenderunun kumları ak pak

Ezrak = mavi

Durgun suyu bahrin dibi seyyal
Her mesim eder herkesi iğfal
Kızgın güneşin altında ısınmış
İskenderunun sâhili kumsal

Bahr = deniz, Seyyal= akıcı İğfal = aldatıcı

Her beldede narenciye zengin
Koklaşmada bağlarda güvercin
Yaz günleri Temmuzda sıcakken
İskenderunun kışları nermin

Nermin = yumuşak

Mevsimleri herkesçe dilektir
Güz yağmuru dünyâda da tektir
Yarık kaya üç gün sürer amma
İskenderunun rüzgarı sertir

Kumlarla karışır kırmızı toprak
Derhal yeşerir daldaki yaprak
Kışlar kısa olmakla beraber
İskenderunun yağmuru sağnak

Züvvâra açık parkları ma'mur
Hurşid gibi mâh leyle verir nur
Lezzetli yemekler bilinirken
İskenderunun mutfağı meşhur

Züvvâr = ziyaretçiler, hurşid = güneş, mâh = ay, leyl = gece

Her yerde gezen gençleri zevvak
Meydanda göbek dansları kıvrak
Bülbül sesinin benzeri savtla
İskenderunun kızları şakrak

Zevvak = zevk tadan Savt = ses

Bağlarda sevinç kırdı muhabbet
Dağlarda bambaşka letafet
Dünyadaki benzetmesi varsa
İskenderunun yaylası cennet

Mefûlü mefâîlü feûlün

/ / . . / / . . / /

ZEVK NERESİNDE

Gençler gelişir mürğ gibi uçmak hevesinde
Çok kez çalışır zengin olur zâviyesinde
En sonda ölür mülk bırakır son nefesinde
Ey mürğ-i çemen söyle bunun zevk neresinde.

Bir mu'cize bekler yeni dünyâya gelenler
Ağlar, dögünür doğduğu âlemde gülenler
Gelmez geri zengin fakir evvelce gidenler
Ey mürğ-i çemen söyle bunun zevk neresinde.

İnsanlara gamdan tasadan gayrısı yoktur
Ahfâdların ölmüslere hiç saygısı yoktur
Zorlukla dolan bir yaşamın bâzısı yoktur
Ey mürğ-i çemen söyle bunun zevk neresinde.

Mürğ = kuş
Zâviyesinde = kendi seviyesinde
Mürğ-i çemen = bülbül
Ahfâd = çoluk çocuk, aile edradı
Bâzı = eğlence

Mefûlü mefâîlü mefâîlü feûlün
/ / . . / / . . / / . . / /

HARK OLUYOR

Bâzan deli gönlüm çıkıyor kendi safından
Sehlen kızıyor sevdiğinin dostça lafından
Kalbimde derin yerde odunsuz bir ateş var
Sessiz, bî-duhan hark oluyor her tarafından.

Kalbimde anahtar yatıyor sen de kilittin
Bir yol bularak bilmediğin gurbete gittin
Ukbâda cevapsız kalacak bir günah ettin
Sessiz, bî-duhan hark oluyor her tarafından.

Sehlen = kolaylıkla
Bî-duhan = dumansız
Hark oluyor = yanıyor
Ukbâ = ahiret

Mefûlü mefâîlü mefâîlü feûlün
/ / . . / / . . / / . . / /

ENCÂM

Üzgün görünürsün benim ey sevgili refikam
Nerden geliyor sendeki kasvetli derin gam
Neş'eyle yaşam fırsatı varmış ki kaderde
İhsan edilen ömre henüz gelmedi encâm.

Yetmiş yılı geçtik yaşarız belki de seksen
Tozdan ve gubâdan arınıp kalk yere düşsen
Endişe edip boş yere dertlenme sakın sen
İhsan edilen ömre henüz gelmedi encâm.

Bir kez daha coşkuyla çocuklar gibi biz de
Görkemli hayaller kuralım kuytu denizde
Gel zevk alalım arta kalan günlerimizde
İhsan edilen ömre henüz gelmedi encâm.

Encâm = nihayet, son

Refika = kadın yol arkadaşı, eş

Kasvet = sıkıntı

Gubâr = toz toprak

Endişe = vesvese, kuruntu

Mefûlü mefâîlü mefâîlü feûlün
/ / . . / / . . / / . . / /

AYİNE

Göz ucuyla baktığımda her ayine
Akseder bir çifte uyûn bakar bana
Benim gibi hem gülüyor eğleniyor
Benim gibi için için kan ağlıyor
Beni bende görebilmek bir teselli

Hâb halinde baktığımda aynneynine
Peyda olur bir güzel kız benzer sana
Senin gibi hem gülüyor eğleniyor
Senin gibi nebze nebze can ağlıyor
Rü'yâlarda seni rü'yet bir tecelli.

Ayine = ayna

Uyûn = gözler

Hâb = uyku

Ayneyn = iki göz

Peyda olur = görünür

Rü'yet = görme

Tecelli = belirti

EDEB YAHU

Edebî hüsn-i kelâm bekleme zinhar bî-edebden
Düşünüp lafz edemez başka sühân ayrıca sebbden
Sorunuz nerdedir ahlâki beyan nerde kemâlât
Dileriz fazla sabır tayyibe mülkten ve zehebden.

Gelişen medyanın ahlâki münevverleri çoktur
Yalanın köhne hayâsızlara hiç faydası yoktur
İçi boş laflara seçmen kişinin karnı da toktur
Edebî hüsn-i sühân bekleme zinhar bî-edebden.

Hüsn-i sühân = güzel söz
Zinhar = asla
Sebb = sövme
Beyân = ifade
Kemâlât = olgunluk
Zeheb = altın
Münevver = aydın
Tayyibe = güzel iş ve hareket

Feilâtün feilâtün feilâtün feilâtün
. . / / . . / / . . / / . . / /

RİZK ALDILAR

Darb yapanlar bankadan binlerce pul çaldılar
Muhtekir hem-kâr müdürler muhteriz kaldılar
Zorba sürraktan gelen tehditlerle medyâdaki
Bazı meşhur kimseler bir hayli rizk aldılar.

Varken askerlerle anlaşmış vekiller bile
Açtı sabbâr milletin kalbinde bir gâile
Bir sabah baş kaldıran kem cuntadan havf ile
Bazı seçkin kimseler bir hayli rizk aldılar.

Darb = darbe
Pul = para, pul, servet
Muhtekir = vurguncu, ihtikar yapan
Hem-kâr = ortak
Muhteriz = çekimser
Sürrak = hırsızlar
Sabbâr = çok sabırlı
Gaile = sıkıntı, derd
Havf = korku

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün feül
/ . / / / . / / / . / / . /

RÜBÂİYYÂT

(Çeşitli aruz ölçüleriyle yazılmış)
DÜRTLÜKLER

P 51

Rü 37

Maraz organları darbetti fakat yıkmadı
Ramazandan, büyük id'den yüreğim bıkmadı
Beni meyyit edecek saklı ilâhî - kazâ
Kitabından, şükür Allâha, henüz çıkmadı. (1)

(1) 17 Temmuz 1927 - 17 Temmuz 2012

Maraz = hastalık Darb = vurmak
Büyük id = kurban bayramı
Meyyit = ölü İlâhî-kazâ = ecel

Çocukluğumdan beri hoşlandığım Ramazan
ve Kurban bayramlarına hâlâ doymadım
fakat zaman ilerledikçe yaşama zorlukları
ve hastalıklar vücudumdaki bütün organları
zedeledi. Yaradanıma bu hale de şükrediyorum
zira kaderimde yazılı gixli ilahî kaza denilen
ecel henüz gelmedi.

Rü 38

Zâlimlere avnetmedi dünyâdaki efser ve serir
Ukbâda melek onları meş'ûm yere göndermededir
Kasvet dolu zindandaki esved geceler bittiği an
Nûruyla şafak mazluma bir başka güzel müjde verir.

Avnetmek = yardım etmek Efser ve serir = tac ve taht
Meş'ûm = uğursuz, kötü Esved = siyah, karanlık

Zulm eden kimselere dünyada elde ettikleri tac, taht ve zanginlikler mahşerde hesaplaşma günü faydalı olamazlar. Melekler onları işledikleri suçlar için müstehak oldukları uğursuz yerlere gönderirler. İşte o zaman karanlık geceler zalimler cezalanırken mazlunların ahı çıktığında sıkıntı çekenlere nırlu bir şafak doğacağı müjdesi ulaşır.

P 53

Rü 39

Bazan deli gönlüm çıkıyor kendi safından
Çok sehl kızıyor sevdiğinin dostça lafından
Kalbimde derin yerde odunsuz bir ateş var
Sessiz, bi-duhan hark ediyor her tarafından.

Sehl = kolay

Bi-duhan = dumansız

Hark ediyor = yakıyor

Bazan deli gönlüm çıkırından çıkarak lüzümünden fazla taleplerde bulunuyor ve beni çıldıracak hale getiriyor. Sevdiklerinin en ufak tavsiyelerine bile kolayca kızıyor, hırçınlık ediyor. İşte bu sebepten kalbimin her köşesinde yanan odunsuz, dumansız sessiz bir ateş var zannediyorum.

c

Rü 40

Güncelleme san'atları bilmez ki mürütler
Mazmunlara yer vermedi eş'ar-ı cedidler
Bir maksadı az lafz ile kavlı etmeyen eşhas
Billah yazamaz nükteli berceste beyitler.

Müris = çırak, çömez

Mazmun = nükteli zarif söz

Eş'ar-ı cedidler = yeni şiirler

Kavl = söylemek

Edebi san'atları öğrenmeğe çalışan yeni
şairler eskiyi güncel türkçeye çevirmekte
zorluk çekiyorlar. Eskilerin mazmun
dedikleri simgelere şiirlerde fazla yer
vermiyor ve iyi kullanamıyorlar. Bu
nedenle şairler bir maksadı az sözlerle
latif bir şekilde ifade etme san'atını
kullanarak berceste beyitler yazmakta da
güçlük öekmektedirler.

P 55

Rü 41

Hâkten bana batmadı bir sivri diken
Ekl etti düşen çöpleri berr-i dehen
Seksen sene dü-pâyla basıp çiğnediğim
Toprakla helâlleşmededir şimdi beden.

Hâk= toprak Ekl etti = yedi, yuttu
Berr-i dehen = yerin ağzı Dü-pây = iki ayak

Topraktan bana bir kötülük gelmedi bilakis bizi
beslediği gibi her türlü hizmette bulunarak attığımız
bütün çöplükleri itiraz etmeden sinesinde sakladı.
Bütün bu iyiliklerine rağmen seksen senelik
hayatım boyunca ayaklarımla üzerine basarak
acımasızca çiğnediğim bu toprakla şimdi
hayatımın sonlarına doğru bedenim toprakla
helalleşmek arzusundadır.

P 56

Rü 42

Sapa yerlerde bulur düz yolu mür
Bu çalışkan yaratık tûl-i ömür
Nefis isterse eğer kendini pis
Çöpe gurbân güle bülbül götürür.

Tûl-i ömür = ömür boyu

Mür = karınca

Gurbân = kargalar

Küçük ve çalışkan bir karınca ömrü boyunca
en sapa yollarda bile doğru yolu bulur.
İnsanlardaki nefisin elinde yol bulmak için
seçenekler vardır. Eğer insan isterse kötü
arkadaşlara (kargalara) uyarak müşkül duruma
düşecek faaliyetlerde bulunabilir ve çöplüğe
düşer. Fakat isterse iyi bir akadaşla (bülbülle)
doğru yolu bularak insanlığa yardım ederken
kendini güller arasında bulur.

P 57

Rü 43

Onlar ki karanlıkta kalıp Ői're tebâri
Nim kafiye dizdikleri serbet yazı cârî
Mevzu' dağınık kıtâda mânâ bile yokken
Vezn-yoksunu lafz deftere dercolmasa bâri

Tebâri = yüz çeviren
Nim = yarım
Cârî = yürürlükte olan
Derc = yayınlama

Bazı insanların Őiire karşı hassasiyet göstermedikleri gibi, yazdıkları yarım kafiyele serbest dizilerle sözde Şiir yazmağa devam etmektedirler. Bu ölçüsüz yazıların umumiyyetle mevzuları dağınık umuru adiyeler ve hatta bazılarında mustehcel olmakla beraber çoğu hallerde manaları bile yoktur. NeŐretmeseler de olur.

P 58

Rü 44

Afrikyalı soylar dayanır tâ ezele
Mutlak kara kızlar kalacak lem-yezele
İslam dininin câhili olsam bile ben
Kâfir düyemem Kenyalı esved güzele

Ezel = geçmiş Lem-yezel = son günler
Esved = siyâhî Kafir siyah

Afrikalı kabilelerin kökleri ta eski zamanlara kadar gider. Bu akışa göre durum kadınların, kızların kıyamete kadar da kalabileceklerini gösteriyor. Benim İslam dinine gereği kadar vakıf olmama rağmen Kenyalı siyahi güzel kızlara kafir demek içimden gelmiyor.

P 59

Rü 45

Yetim etfâl telefinden gocunur nâs
Ana ağlar, baba yıllarca tutar yas
Savaşın sonrası örnek gerekirse
Kalır insanlığa hüzn ölse de eşhâs.

Etfâl = çocuklar
Nâs = insanlar, halk
Eşhâs = şahıslar

Harpler sonrası şehitlerin bıraktığı yetim ve yoksullar için bütün insanlar şikayet etmektedir. Bu sebeplerle analar ağlamakta, babalar yıllarca yas tutmaktadır. Savaşlarda yıkılan binaların yanında asker, sivil, kadın, çocuk, genç, ihtiyar insanların ölmesine karşılık olarak beşeriyetin elinde ders alınacak hüzn ve kederden başka bir şey kalmıyor.

P 60

Rü 46

Gaddar kişi evvelce de bir mücrim idi
Zâlim benim öz hakkımı gasbetti yedi
İcma' günü mahşerde yalan söyleyerek
Ya Rabb, bu utanmaz bana haksız dı dedi.

Gaddar = merhametsiz
Mücrim = sanık, suçlü
İcma' = toplanma
Gasb etmek = zorla almak

Yavuz hırsız ev sahibini itham edermiş
derler. Allahım, sanık olan bir kişi benim
bütün haklarımı zorbalıkla alarak beni
yoksul bıraktıktan sonra kıyamet günü
mahkemede utanmadan yalan söyleyerek
benim için haksızdı dedi.

P 61

Rü 47

Muztarib kalplerde olmazsa âhenk
Müşterek renklerde kesbolmaz eş denk
Aşkı gönlünden çıkarmakla ancak
Keşfedersin, kir götürmez beyaz renk.

Muztarib = ızdırab çeken
Kesbolmaz = kazanılmaz

Sıkıntılar çeken sevgililer arasında bir anlaşma olmazsa kendilerinin müşterek düşünce ve kanaatlerinde de bir denge hasıl olamaz. Sevgililerden biri bu sevdadan vazgeçerse ancak o zaman anlaşmazlığın esasını açık bir şekilde görebilir.

P 62

Rü 48

Nihan olmazki tekavvül
Ne kadar olsa tehammül
Suçunu tövbe ile ikrar
Eder Allâha tevekkül.

Nihan = gizli
Tekavvül = yalan söylemek

Yalan söyleyen bütün çabalarına rağmen
yalanı devamlı olarak saklayamaz.
Hakikat er veya geç bir gün orataya çıkar
Yalancı suçunu ikrar ile töve etmesi evladır.

Rü 49

Gelecek yıllara dört gözle bakan genç sayılır
Ufukun ba'dine bakmayan şebab geç sayılır
Nice geçmişteki yıllarda kalan pîr var ise
Çalışan pîr yaşı geçmişse de çok dinç sayılır.

Ba'd = ötesi, arkası

Şebab = gençlik

Pîr = yaşlı kimsa

Gençler malik oldukları kuvvet ve yeni bilgileriyle istikbale erişmek için dört gözle bakarlar ve başaracakları şeylerin hayali ile planlar kurarlar. Ufuklara bakıp ilerisini görmeyen gençlik çok şeylere geç kalmış ve eldeki fırsatları kaçırmış olurlar. Yaşlıların çoğu fiziki kudretten zayıfladıkları için istikbale ait planlar yapamadıkları için geçmişte elde ettikleri başarılarından bahsetmekle vakit geçirirler. Bunlar arasında çalışanlar, ilerisi için planlar yaparken ve başkalarına yardım etmek için çırpınanlar kendilerini zinde hissederler, dinç kalırlar ve genç sayılırlar.

P 64

Rü 50

İnsanlara Hakk vergisi ömr haddi dilinmez
Alnında yazılmış şahısın rızkı silinmez
Ömr müddeti kaç yıl sürecek belli değildir
Dün geçti, bugün sonrası mevcut mu bilinmez.

İnsanlara verilen yek pâre ömr müddeti kısımlara ayrılamaz. Şahıslar ancak kaderlerinde yazılı olan rızkları kadar istihlak edebilirler. Ne fazla ne eksik. Böyle tanzim edilmiş olan ömür kaç yıl devam edecek belli olmadığı için geçmişi yâd edip yarını beklerken gününü gün etmek evladır.

P 65

Rü 51

Bakarak takvime evkât geçiyor neyleyeyim
Şahısın rızkını eflâk biçiyor neyleyeyim
Bilerek gelmedik evran denilen dehre anam
Gidecek fertleri Mevlâ seçiyor neyleyeyim.

Evkât = zamanlar

Eflâk = felekler, kader

Fert = birey, şahıs

Dehr = dünya

Elimizde olmayan bir nedenle takvimde gösterilen
zaman yavaş yavaş geçiyor. Yaşayan insanların rızkını
da benim bilmediğim bir şekilde kader tayin ediyor.
Anneciğim, biz bu dünyaya bilinçli olarak arzumuzla
gelmediğimiz gibi buradan gidecekleri de yaradan
seçiyor. Ben hiç bir şey yapamıyorum.

P 66

Rü 52

Vermiş sana Hakk çifte kulak tek deheni
Mecliste dakik dinle fakat tut dilini
Bomboş yere gayretle konuşmak yerine
Susmak gerekir duymak için söyleyeni.

Dehen = ağız
Dakik = dikkatli

İnsanların her taraftan gelebilecek sözleri
dikkatle dinleyebilecekleri ve bildiklerini tek
dille söyleyebilmeleri için Allah onlara iki
kulak ve bir ağız vermiştir. Herhangi bir
toplantıda kalabalık sözlerle devamlı bir
şekilde konuşmak yerine bilgilerini
arttırabilmek için başkalarının konuşmalarını
dinlemek evladır denilmektedir.

P 67

Rü 53

Sevgi neymiş, sevgilim, gurbette dilbend elde gör
Çağlayanlar seyrini aşkınla taşkın selde gör
Ağlamaktan, sızlamaktan çok yoruldu bir tanem
Sende buldum gam keder fırsat bulursan gel de gör.

Gurbet el = yabancı memleket

Dilbend = gönül bağlayan

Seyr = akış

Sevgilim gel de gurbet elde aşka düşenleri ve gönül
bağlayanları tanı. Orada sana olan tutkunluğum gibi
çağlayanların nasıl çoşarak çalkalandığını seyreyle.
Ağlamaktan ve senden çektiğim gam keder ve
sıkıntılardan çok yoruldu artık. Fırsan bulursan
gel de nasıl zorluklar ve ızdıraplar içinde olduğumu
hiç olmazsa bir kerre olsun gör.

P 68

Rü 54

Gülüſen hânede gam-hâr yalnız ben değilim
Veya âlâyiſi sevmekte müzeyyen değilim
Ama tasvîb edemem zulmle âbâd olanı
Bulanık suyla dönen köhne değirmen değilim.

Gam-hâr = kederli olan

Âlâyiſ = gösteriſ tantana

Müzeyyen = süslü

Tasvîb = doğru buſmak, tasdik etmek

Âbâd = ſen ve bayındır

Bu sevimli dünyada gamlı ve kederli olan kimse yalnız ben değilim. Aynı zamanda gösteriſi ve tantanalı ſeyleri sevmeye ve sahip olmaya da hevesli değilim. Fakat başkalarına zulum yaparak başarıya gitmek ve kazanç temin etmek isyenleri de doğru bulamam. Çünkü ben kötü ve kanunsuz ſeylerle uğraſan yaſlı bir insan değilim.

P 69

Rü 55

Yaşadım toprağa oldukça yakın yerde hayat
Fakat artık geliyor beklenen belli saat
Ederim şükr verilen yıllara etmekle duâ
Namazın bittiği an, zihnime geldikçe memmat.

Memmat = ölüm

Bütün hayatım boyunca bir tevazu içinde son
meskenim olacak olan toprağa yakın olarak
yaşadım, fakat yaşımın ilerlemesi sebebiyle
benim kaderimle belirtilmiş olan gitme saati
yaklaşıyor. Her günkü ibadetten sonra ölüm
aklıma geldikçe Rabbime şükrederek bana
ihسان edilen yıllar için dua ederim.

P 70

Rü 56

Alan eşhasla eşittir veren ihsân
Devam et yardıma rü'yada da olsun
Nan'a muhtaç kişi zenginle berâber
Gidecek cennete rûh, ölsede insan.

İhsan = yardım
Nan = ekme

Bir hayal hayalinde olsa bile muhtaç olan
kimselere yardım etmeğe devam etmelisin.
Esasen ekmeğe muhtaç fakir insanlarla
ihsan edenler arasında hiç bir fark yoktur.
Zamanı gelince fakir insanlarla yardım eden
zenginler öldükleri vakitlerde vücutları
toprağa gömülürken ruhları cennete beraber
gidecekler.

P 71

Rü 57

Sulh ve sükûn günler ister şeb ve rûz ahvâlımız
Hak nizâm olmazsa şayet zorlaşır a'mâlımız
Milletin derdiyle meşgul devletin yetmezliği
İllegal yollar yüzünden mahv olur hoş hâlimiz.

Şeb ve rûz = gece ve gündüz

A'mâlımız = işlerimiz, yaptıklarımız

Etrafımızdaki bütün komşu milletler gece gündüz devamlı bir şekilde sulh ve sükun içinde yaşamak isterler. Sulh işinde dürüst bir nizama kavuşamıyan bu memleketlerde işler zorlaşır ve sıkıntılar çıkarmağa başlar. Halka yardım işleriyle vazifeli devletlerin mekanızmasındaki yolduzluklar ve yetersizlikler vatandaşları gayrı kanuni işlerle uğraşmağa başlatır ki bu da hoşnutsuzlukların ve huzursuzlukların membaini teşkil eder.

P 72

Rü 58

Va'dindeki hoş sözlere kandım yine ben
Külhanda odunlar gibi yandım yine ben
Şekketmeyerek her gece düşlerden emin
Gökten düşeceksin diye sandım yine ben.

Şekk = şüphe, tereddüt
Emin = güvenç

Bana verdiğin ümitlendirecek güzel sözlerinle
beni kandırdın, külhandaki odunlar gibi beni
kavurdun, yaktın. Gece gördüğüm rüyalardan
şüphe etmeyerek güvençli bir inançla uzaydan
bana geleceğine bir kerre daha inandım.

P 73

Rü 59

Dehr- kevnde her gelişte gülmemek var
Son gidişte mevt icâbı gelmemek var
Ders alınmış ilme bağı akla rağmen
Mevt ne, vâ-pesin nefes ne bilmemek var.

Deh-i kevn = var olma dünyası

Mevt = ölüm

Ders alınmış = öğrenilmiş

Vâ-pesin = en son

Büyük bir ihtimalle var olma dünyasına
gelişimiz bizi güldürmeyebilir ve istediğinizi
elde etmeğe müsaade etmeyebilir lakin
dünyadan ayrılışımızın ölüm denilen bir
gerçek nedeniyle geri dönüşü yoktur.
Bildiğimiz ve öğrettiğimiz bütün ilimlerin
ışığı altında aklımızı ve mantığımızı kullanmamıza
rağmen şimdiye kadar hala ölümün ve son
nefesimizi vermenin ne olduğunu bilemiyoruz.

P 74

Rü 60

Yaşlanmış ağaç yaşken eğilmişse düzelmez
Abdestli iken boş yere kirlenmeğe gelmez
Mü'min kişi ikbâle inanmışsa tamamen
Bir cehl-i basit nefse sinirlenmeğe gelmez.

İkbâl = talih, kader
Cehl-i basit = bilgisiz, cahil

İnsan genç yaşta yanlış bir yola düşmüşse
onu doğru yola getirmenin mümkün
olmaması nedeniyle böyle bir teşebbüse
girişmesi abes olur. Aynı zamanda bir kişi
saadeti için yaşamını tamamen kaderin
akışına bırakmışsa onun kendi bilgisiz ve
şımarık nefsi ile tartışması da abesle iştigal
olur.

Rü 61

Gençlerdeki hüsn va'desi ma'lûm bir ödünçtür
Ciddiyyeti mevcutsada oldıkça gülünçtür
Yıllarla edâ vakti henüz gelmeden evvel
Genç kızların ayş-yâb ile bağdaşması güçtür.

Hüsn = güzellik

Va'de = ödeme zamanı tesbiti

Ma'lûm = belli

Edâ = ödeme yapma

Ödünç = almak koşutu ile verilen

Ayş-yâb = yaşam ile hasıl olan

Gençlerin yaradanı tarafından lutfedilen güzellikleri kendilerine belli bir müddet için ödünç olarak verilmiştir. Bu güzelliklerin taşıyanları üzerinde devamlı olarak kalamıyacağı bilindiği halde bilmezlikten gelerek güzelliği kendilerinde tutma çalabaları kendilerini gülünç bir hale sokmaktadır. Yaşama şartlarının meydana getirdiği ürünleri nazarı itibara almayan genç kızlarımızı uyararak güzelliklerinin zamanı geldiğinde ellerinden alınacağını anlatmak hiç te kolay değildir.

P 76

Rü 62

Dünyâda tek arzumdu benim sıdka kavuşma
Yollarda cesaret kıracak yoktu karışma
En doğru yolun yolcusu kalmakla yetindim
Kalbimle dolaştım dilim ebkem gözüm a'mâ.

Hayatımda tek arzum yürek temizliği ve
hakikatlerle buluşmaktı. Bu fikrle doğru
işler yaparak illegal işlere karışmadım.
Bu nedenle yolumu kesecek ve işlerimi
köstekleyecek zorluklarla karşılaşmadım.
Dünyada olanları çıplak gözle görmekten
dilimi kem şeyler söylemekten koruyarak
kalbimle inandığım şekilde dolaştım.

P 77

Rü 63

Yanlıştı benim yaptığım el-hâb ile gaflet
Rabbim bana verdin yeni yollarda delâlet
İnsanlığa avn yapmama fırsat günü göster
Ya Rab, gelecek fırsat için ver bana mühlet.

El-hâb = uyku
Gaflet = ihmal
Delâlet = işaret
Avn = Yardım

Allahım, bu güne kadar yaptığım duyarsızlık
ve ihmel tamamen yanıştı. Pişmanım.
Şükürler olsun ki bana kılavuzluk ederek
doğru yolları gösterdiniz. Yâ Rabb, Ölmeden
evvel insanlığa yardım edebilmem için bana
mecal ve fırsat ver ve bu fırsat gelincete kadar
da bir mühlet ihsan eyle.

P 78

Rü 64

Para ardında koşar bir sürü merdân
Çoğalan pulla sanar kendini şadmân
Ölecek zangine bir faydası olmaz
Para, pul, mülk ecelin geldiği zaman.

Merdân = mert insanlar

Şadmân = mes'ut

Kendilerinde mecal ve kuvvet bulan bir sürü genç insanlar para kazanmak için didişerek servet teraküm ederler. Bu biriktirdikleri para ile zengin olan insanlar mes'ut olacaklarını ve istedikleri her şey yapabileceklerini zannederler. Fakat hayatlarının sonuna doğru, ecelin geldiği zaman, ellerindeki bu para, pul ve her türlü servetin kendilerine bir faydası olamayacağını tahmin edemmiyorlar.

P 79

Rü 65

Beşerin gezdiği yollarda dolambaçlı kader var
Çizilen yoldaki ayrımları seçmekte keder var
Buna rağmen beşerin gözdesi kaldıkça bu evren
Feleğin lutfu olan dehre gelen herkese yer var.

İnsanların bilmeyerek yürüdükleri ve kader
denilen yollarda kıvrımlar ve ayrımlar vardır.
Bu yol ayrımlarında kendilerine seçenekler
de verilmiştir. Bazı seçilen yanlış yolların
olmaları sıkıntılar çıkarabilmektedir. Bu
kaygılara rağmen insanların dünya güzelliklerine
hayranlığı dolayısıyla feleğin ihsan ettiği
dünyaya gelen herkese yer olduğu görülmektedir.

Rü 66

Ansızın vâki kazâdan çıkıyor bir ta'cize
Yine beklenmedik anlarda çıkar mu'cize
Yaşayan herkese evvelce yazıymışsa kader
Kalıyor Hakka tevekkül ile sabr etmek bize.

Vâki = vuku bulan

Ta'cize = sıkıntı

Kader = alın yazısı

Tevekkül = kadere razı olmak

Sıkıntı ve rahatsızlık doğuran kötü bir kaza
beklenmedik anlarda olabiliyor. İyi kazalardan
sayılabilecek mucizeler da zaman zaman oluyor.
Bunların böyle oluşu insanların alınlarına yazılmış
bir kader olarak kabul edilmeğe ikna edilmesi
neticesinde insanlara sabırla beklemekten ve
Allaha tevekkül etmekten başka bir şey kalmıyor.

P 81

Rü 67

Dünyâdaki zenginlerin ebtân-ı kebir tok
Bir yanda da açlıktan ölen yavru çocuk çok
Mürr farkları artık beşerriyet görüyorsa
Bir sonraki yüzyıl bu eşitsizliğe yer yok.

Ebtân-ı kebir = büyük karın

Mürr = acı

Dünyanın ilerlemiş memleketlereki karnı tok
zenginlerin israfları çok olmakla beraber her
gece karınları tok yatıyorlar, fakat diğer taraftan
Asyada Afrikada milyonlarca çocuğun çıplak
ve sefil çocukların açlıktan öldükleri de gözler
önünde. Şayet bu büyüyen acı farkları insanlık
alemi görürorsa bu olagelmekte olan eşitsizlik
durum gelecek yüzyılda devam etmesinin
önlemnesi gerekmektedir. Bazı tedbirlerle
facianın önüne geçilmezse ilerde olacakları kimse
tahmin edemez.

P 82

Rü 68

Duyduğun seslerde ta'dîlât yapılmaz
Gördüğün şeylerde tağyîrât yapılmaz
Söylenenler doğru yanlış ketm edilmez
Ba'de kavl sözlerde tashîhât yapılmaz.

Ta'dîlât = değiştirmeler

Tağyîrât = değişiklikler

Ba'de kavl = söylendikten sonra

Tashîhât = doğrutmalar

Nasıl ki etrafımızda olup biten hadiseleri
açık bir şekilde gördüğümüz halde onları
değiştiremiyotsak, duyduğumuz dedi
kodulu haberleri de değiştiremeyiz.
Fakat sözlerimizi söylemeden evvel iyi
düşünür güzel bir şekilde ifade etmek
elimizdedir. Yanlış veya doğru kelimeler
ağzımızdan çıktıktan sonra onları düzeltmek
ve saklamak mümkün olmaz.

Rü 69

Pirlerimden pâye aldım ben yetiştim gâyeme
Âhiren bir derde düştüm kimse bakmaz pâyeme
Tûl-i ömrüm hep çalıştım durmadan ihlâs ile
Sonradan çok başka ezlâl bastı hurde sâyeme.

Pâye = rütbe, yüksek makam

Âhiren = sonradan

Tûl-i ömr = ömür boyu

İhlâs = temiz, doğru

Ezlâl = gölgeler

Hurde = ufak, cılız

Sâyeye = gölge

Büyüklerin ve tecrübelilerin yardımı ile şöhret yapıp başarılı bir şekilde çok şükür gayeme eriştim. Fakat ömrümün son zamanlarında öyle bir hastlığa düştüm ki kimse başarılarıma kıymet vermez oldu. Halbuki hayatım boyunca ben temiz bir kalp ile doğru ve dürst olarak aralıksız çalıştığım halde şimdi başka bir takım gölgelerin altında kalan kendi küçük gölgem görünmez oldu.

P 84

Rü 70

Eyvâh güle, bağ-bânına, gülzârına eyvah
Zorluk çıkararı hârına, ağyârına eyvah
Menfâat için nefis ile durûba yanaşmış
Halktan seçilen bünyede serdârına eyvah.

Eyvâh = yazıklar olsun
Bağ-bân bahçivan
Hâr diken
Ağyâr = yabancı
Durûb = darbeler

Halkın seçilen vekillere, meclise ve meclis başkanına yazıklar olsun. Zorluk çıkararı muhtelif partilere ve bağımsızlara yazıklar olsun. Kendi menfaatı ve çıkarı için darbeler gözü yummuş bulunalar tatarından seçilen parti başkanına yazıklar olsun.

P 85

Rü 71

Rûhunla berâber yüreğin şeytana düştü
Âlüfteliğin bezme girip sekran düştü
Âlemde sürerken yaşamın keyfini ağyâr
Senden gelecek mihneti çekmek bana düştü.

Âlüfte = azgın kadın, hafif meşrep
Bezm = içkçli meclis
Sekran = sarhoş
Âgyâr = yabancılar
Mihnet = sıkıntı, belâ, gam, keder

Kalbinle beraber ruhunu da şeytana teslim ettin.
Hafif meşrepliğinle meclise girerek sarhoşların
kucağına düştün. Bütün alemde yabancılar keyf
çıkarken, senden gelecek bütün sıkıntıları, gamı
kederi çekmek bana kaldı.

P 86

Rü 72

Köyden çıkarak yarıdan uzak şehre düşen çok
Yıllar yılı gurbette kalıp behre düşen çok.
Lâkin bulamazsın yaşayan neş'eli insan
Ecdâd yuvasından kaçarak bahre düşen çok.

Behr = ümitsizlik
Ecdâd = atalar, dedeler
Bahr = deniz, derya

Müreffeh bir hayat sürebilmek için köyünden
çıkarak sevdiklerinden uzak şehirlere koşanlar
çok olduğu gibi orada yıllarca kalıp ümitsüzlüğe
düşenler de çok. Lakin bunlar arasında mes'ut,
mesrur ve neş'eli olanlarını bulamazsın çünkü
baba evinden kaçarak derya dedikleri çöplüğe
düşmüşlerdir.

P 87

Rü 73

Geçeriz güçsüzü yardımda perişan diyerek
Oluruz zorbaya bir abd, azim-üş şan diyerek
Bağımızda yetişen sebzeyi dermek yerine
Dağı koklar buluruz telh otu yavşan diyerek.

Azim-üş şan = ünü yüksek

Telh = acı

Komşumuz olan muhtaç insanlara bize faydası
olmaz diyerek yardım etmekten kaçınır, kendi
menfaatımız için şöhret sahibi olan zengin ve
zalim insanlara hizmetkar oluruz. Aynen
erafımızdaki güzellikleri görmeyip büyük masraf
ve skıntılarla dünyayı dolaşarak kültürümüz
haricinde olan şeylere imreniriz onları taklid
ederiz.

Rü 74

Kimse yoktur sevgi derdinden garabet görmesin
Aşk bulaşmış sevgi gadrından musibet görmesin
Sevgi kesbinden gelen bir çok şikâyet varsa da
Ma- fiş âdem sevgi nerminden muhabbet görmesin.

Gadr = vefâsızlık

Kesb = kazanç

Ma-fiş âdem = yoktur insan

Nerm = yumuşaklık

Tutkunluklardan umumiyyetle herkes bir gariplik
ve acaiplik görür. Hele bu tutku aşka bulaştığı
zaman zorluklar ve vefasuzluklar çoğalır. Böyle
sıkıntılarının bazı hallerde çekilmez bir hale
gelmesine rağmen sevgiden ve yumuşak alaka,
neş'e ve muhabbet gören insanlar da çoktur.

Rü 75

Aç gözlüyü tok yapmağa yeltenme sakın
Çeşmânını ancak kara toprak doyurur.
Sabbâr, kanaanâtkâr olan eşhâsa bakın
Muknî kişinin gönlü ganî re'si vakûr.

Çeşmân = gözler
Sabbâr = çok sabırlı
Eşhâs = çahıslar, bireyler
Muknî = kanaâtkar, kâni
Ganî = zengin
Re's = baş

Sakın açgözlü ve temah kimseleri tatmin
etmeğe kalkışma, onları doyuramazsın.
Zira onların gözlerini, onlar öldükten
sonra mezarda, ancak toprak doyurur.
Bir de çok sabırlı, kanaatkar insanlara
bakın. Bu insanların gözü-gönlü tok
ve daima alını açık tatmin olmuş
kimselerdir.

P 90

Rü 76

Bilerek mevtini inkâra giden insteki inkâr
Kulak asmaksızlık edip boş ömrünü imrâr
Şu ölümler de değilmiş gibi gerçek kafasında
Edemez mevt-i ilâhîyi kabullenerek ikrâr.

Mevt = ölüm
İns = insan
İmrar = geçirme

Biz öyle insanlarız ki yaşamın gerçek bir
olayı olan ölümü bildiğimiz halde ve
onu düşüncelerimizde ilahi bir zaruret
kabulleneceğimiz yerde inkar eder gibi
görmezlikten gelerek bütün ömrümüzü
heba eseiz.

Rü 77

Ömrümüz buyrukla Haktan gönderilmiş bağış
Fi'limiz tağyîre uğrar yâ bahar yâhut ta kış
Hüsn-bedân a'mâlimiz zihnen yazılmış bir kader
Ter temiz geldik bu dehre ma'rifit tâhir çıkış.

Fi'l = iş, amel, eylem

Tağyir = değişiklik

Hüsn-bedân = iyi ve kötülükler

A'mâl = yapılan işler

Tâhir = temiz

Ömrümüz yaradan tarafından bize verilmiş bir bağıştır. Yaptıklarımız zamana göre bazan gençlikte bazan da geç yaşlarda değişebilir. İyi ve kötü bütün hareketlerimiz kaderle tesbit edilerek bozulamayacak bir şekilde zihinlere yerleştiriliyor. İşte bu nedenle ter temiz olarak geldiğimiz bu dünyadan uemiz çıkmak bir hüner sayılır.

P 92

Rü 78

Bilemezdim şişe memlû may eder sarhoş
Saka hoş, çengi çalan hoş, gül-zemin hoş
Dem-i subh kendime geldikten acık sonra
Görebildim yaşamak boş deli dünyâ boş.

Memlû = dolu

Gül-zemin = iştret edilen meyhane

Dem-i subh = sabahleyin

** ***

Dolu bir şarap şişesinin insanı sarhoş ettiğini bilmiyordum. Şişenin içindeki may, may sunan keyifli, çalgı çalanları memnun, mayhane latif olarak gösterildi. Fakat ertesi gün sabah erken aklım başıma geldiği zaman anlayabildim ki bu acaip dünya görüldüğü gibi değil bomboşmuş ve yaşamak bile boşmuş.

P 93

Rü 79

Çalap indinde esastır temiz ihlas ile niyyet
Beşeriyet kazanır varsa eğer böyle meziyyet
Ne yazıktır ki bu haslet kötü eşhasta bulunmaz
Bulunur samim insanda mükemmel samimiyyet.

Çalap = tanrı
İndinde = nezdinde
Samim = öz, asîl

Teniz bir kalb ile var gücümüzle çalışmak
inancımızın esaslarındanndır. İşlerimizi bu
özeliklerle yaptığımız zaman hem biz hem
de insanlık kazanır. Dünyada bu meziyetleleri
haiz çok insanlar olamakla beraber ne yazık
ki aramızda kötü niyetli bireyler de vardır.

YAYINLAR

Mehmet Fatin Baki'nin Amerikada yayınladığı kitaplar.

Bu kitapları GOOGLE BOOKS sitesinde **Mehmet Fatin Baki** adı altında bulabilir, ve bilgisayarınıza indirebilirsiniz. İsterseniz yazarınızla da copya edebilirsiniz.

Mehmet Fatin'in bütün şiirleri alfabe sırasıyla Antoloji.com da neşredilmiştir.

YETMİŞ BEŞTEN ÖNCE

2002 de neşredilen bu kitapta yazılan bu ilk şiirlerin 27 tanesi hece vezni ile ve 29 yanesi de aruz vezni ile yazılmıştır.

YETMİŞ ALTINCI YIL (2003)

Aruz ve hece ölçüleriyle yazılmış şiirlerden 47 tanesi aruz vezni ile ve 3 tanesi de hece vezni ile yazılmıştır.

Ekler kısmında

Geleneği Yorumlama ve öğrencilerle hasbıhaller yer almıştır. Bunlar arasında: a- Aruz ölçüsü, b- Yabancı diller, c- Sembolizm, d- Ücret karşılığı şiir yazma konuları irdelenmiştir.

ŞİMDİ YETMİŞ YEDİ (2004)

Bu kitapta 58 aruz ve 6 hece ile yazılmış şiirler vardır.

Ekler kısmında, otuz padişah ve şehzadelerin yazdıkları manzumelerden seçilmiş örneklerle beraber, genç şairlerden Erdoğan Efendioğlu'nun ve Sedar öncül'ün şiirlerine yer verilmiştir.

YETMİŞ SEKİZE VARDIK

2005 Temmuzda neşrediler bu kitapta Aruz vezni ile 45, ve hecec vezni ile 5 şiir vardır.

Ekler kısmında genç şairlerden Serdar Öncül ile İbrahim Yavuzun şiirlerine de yer vermiştir.

YETMİŞ DOKUZDAYIZ (2006)

Bu kitap Aruz vezni ile yazılmış 49 manzume ile hece vezni ile yazılmış 10 manzumeyi ihtiva etmektedir.

Ekler kısmında öğrencilerle değişik konularda hasbıhal yapılmaktadır.

SEKSEN SENE

2007 de basılan Seksen Sene 30 aruz ve 20 hece ile yazılmış şiirlerden mürekkeptir.

Şairin 1943 senesinde Antakya Lisesinde iken yazdığı YENİ YIL şiiri de bu kitaptadır.

SEKSEN BİR (2008)

Aruzla yazılmış 31 adet manzumelerle hece ile yazılmış 6 şiiri bu kitapta bulacaksınız. Ekler kısmında öğrencilerle hasbıhal dört ayı toplantının hulasasını içine almaktadır.

SEKSEN İKİ

2009 da basılan bu kitapta, aruzla yazılmış 27, hece ile 2, ve serbest metotla 6 şiir yanında öğrencilerle hasbıhal da vardır.

Bu kitapta evvelce yazılmış rubailerin ve dörtlüklerin 75 tanersi İngilizceye çevrilmiş şeklini bulabilirsiniz.

Tanıtım kısmında öğrencilerin eski yazı ile yazılmış manzumeleri okumalarını kolaylaştırmak maksadı ile 190 dan fazla örnek verilmek sureti ile bu sayfalar hazırlanmıştır.

ÖZEL SÖZLÜK

Öğrencilere kolaylık olabilmesi için

yabancı sayılan (Arapça ve Farsça kökenli) ve Divan edebiyatı şiirlerinde kullanılan (ikibinden fazla) kelimenin manası verilmiş ve bir beyitle veya bir dörtlükle nasıl kullanıldığı gösterilmiştir.

NAZİM ŞEKİLLERİ, TERİMLERİ ve SAN'AT TÜRLERİ

Kitabın başlığında yazılı olduğu gibi Divan şiirinde çok kullanılan edebi sanatların alfabetik sırasına göre tarifleri yapılmış ve çeşitli örnekler verilmiştir.

LÛGATÇE

Eski ve yeni harflerle düzenlenmiş LÛGATÇE 2009 senesinde yayımlanmış olup manzûmelerin Arap ve Latin harfleri ile nasıl yazılacağını örneklerle göstermektedir.

SEKSEN ÜÇE GELDİK (2010)

Bu kitapta 53 manzumenin hepsi aruz vezni ile yazılmıştır.

Tanıtım kısmında öğrencilerin eski yazı ile yazılmış manzumeleri okumalarını kolaylaştırmak maksadı ile 190 dan fazla örnek verilmek sureti ile bu sayfalar hazırlanmıştır.

Ayrıca yazı işaretlerini gisteren bir bölüm de vardır.

SEKSAN DÖRDÜ GEÇTİK (2011)

Elli manzumeden mürekkep olan bu 13 cü kitapta 47 aruz ölçüsü ile 2 hece ile yazılmış şiirlerle beraber bir tane de aruz-hece-serbest vezinle yazılmış deneme vardır.

SENTENCE DIAGRAMMING (2012)

Çizgilerle İngilizce gramer

Google books and

<http://www.Cottage-education.org>

SEKSEN BEŞ

Aruz ve hece vezinleri ile yazılmış şiirler

SEKSEN ALTIDAYIZ

Aruz ve hece vezinleri ile yazılmış şiir ve rübailer

İÇİNDEKİLER

Ayine	P 43	Sanma sakın	P 31
Bana	P 37	Söyle	P 07
Bebekler	P 11	Şükür	P 09
Bende kusur	P 24	Tevekkül	P 26
Benim	P 30	Uzler ettikçe	P 14
Bile	P 06	Var imiş	P 33
Bile olsam	P 27	Var tahmisi	P 03
Dilemem	P 32	Var tesdisi	P 04
Diyerek	P 05	Yok yok	P 18
Dururum	P 19	Zahmet çeker	P 13
Edeb yahu	P 44	Zevk neresinde	P 40
Encâm	P 42	Rübâi 37	P 51
Feryâd	P 36	Rübâi 38	P 52
Gönül 2	P 22	Rübâi 39	P 53
Gördüm	P 15	Rübâi 40	P 54
Görünür	P 25	Rübâi 41	P 55
Hark oluyor	P 41	Rübâi 42	P 56
Hüseyin'e ağıt	P 08	Rübâi 43	P 57
İmrenenler	P 21	Rübâi 44	P 58
İskenderun	P 39	Rübâi 45	P 59
İstanbul'a gel	P 29	Rübâi 46	P 60
Kalacak	P 20	Rübâi 47	P 61
Kaldı Azimet	P 34	Rübâi 48	P 62
Mâ gibi	P 17	Rübâi 49	P 63
Mahmûd	P 12	Rübâi 50	P 64
Mâzî hüveydâ	P 02	Rübâi 51	P 65
Mecaz	P 28	Rübâi 52	P 66
Mürûr	P 35	Rübâi 53	P 67
Müteâmi	P 10	Rübâi 54	P 68
Neden 3	P 16	Rübâi 55	P 69
Neyim ban	P 01	Rübâi 56	P 70
Olan olur	P 23	Rübâi 57	P 71
Rızk aldılar	P 45	Rübâi 58	P 72
Sanırsın	P 38	Rübâi 59	P 73

Rübâi 60	P 74	Rübâi 70	P 84
Rübâi 61	P 75	Rübâi 71	P 85
Rübâi 62	P 76	Rübâi 72	P 86
Rübâi 63	P 77	Rübâi 73	P 87
Rübâi 64	P 78	Rübâi 74	P 88
Rübâi 65	P 79	Rübâi 75	P 89
Rübâi 66	P 80	Rübâi 76	P 90
Rübâi 67	P 81	Rübâi 77	P 91
Rübâi 68	P 82	Rübâi 78	P 92
Rübâi 69	P 83	Rübâi 79	P 93

MEHMET FATİN BAKİ

17 Temmuz 1927 de İskenderun'da doğdu. Antakya Lisesini bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinden 1952 de mezun oldu ve askerliğini Ankara'da yaptı. Bir müddet sebest ticaret ile uğraştı ve 1959 a kadar Avrupa, Afrika, Asya ve Avustralya'da muhtelif memleketleri dolaştı. 1960 senesinde New York'a yerleşerek ithalat ve ihracat işleriyle meşgul oldu. Tekaüt olduktan sonra 1990 da Florida'da Lise talebelerine yardım etmek maksadıyla bir derslane kurdu ve halen bu dershanenin müdürüğünü yapmaktadır. Yoğun işlerinden fırsat buldukça hece ve aruz vezinleriyle, kafiyele manzumeler yazmaktadır.

Mehmet Fatin Baki
32453 Lakeshore Drive
Tavares, Fl 32778 ABD

Telefon numarası: (352) 343-7444

E-mail: director@cottage-education.org
Home page: www.cottage-education.org

**Sayın Okuyucu,
Altıyüz seneden fazla bir zaman içinde
geliştirilerek ve Türkçeleştirilerek
kullanılan Divan Edebiyatının usullerini
okullarımızdan kaldırmak ne kadar yerinde bir
karar olabilir. Bunun hükmünü gelecek
nesillerin edebiyat tarihçileri verecektir.**

**Sayın Yetkili,
Elinizde salahiyet varsa Divan Edebiyatı
öğrenimini liselere ve Edebiyat Fakültelerine
getiriniz. Bu suretle hem memleketinize
hem de gelecek nesillere en büyük iyiliği
yapmış olursunuz.**

Mehmet Fatin Baki